

Wat het daglicht niet kan verdragen

Plagiaat is al zo oud als de wetenschap en in onze tijd is de verleiding voor studenten groter dan ooit. De studiedruk neemt immers toe, terwijl internet een schier oneindige bron aan nuttig materiaal biedt. Maar de pakkans is groot en de consequenties kunnen ernstig zijn. 'Dat zijn geen leuke gesprekken.'

tekst: Rob Ramaker / Illustratie: Kito

De deadline van je verslag is al over een paar uur. En natuurlijk heb je alles weer tot het laatste moment uitgesteld. Nu moet het af, want anders geen punt en kun je het vak volgend jaar nog eens gaan doen. Terwijl de tijd snel wegtikt, blijkt het veel meer werk dan verwacht. Begerig kijk je naar dat ene online artikel wat het allemaal zo duidelijk vertelt; je zou het zelf niet beter kunnen. Hoeveel kwaad kan het om een paar alinea's over te nemen? Volgende keer ga je het immers beter doen: de stof bijhouden, op tijd beginnen en werken voor een acht. Ctrl-C, Ctrl-V, druk je vervolgens aarzelend.

Hopelijk klinkt dit voorbeeld niet al te herkenbaar want plagiaat, het zonder voldoende bronvermelding overschrijven van bronnen, is een academische doodzonde. Bij studenten

wordt het er dan ook tot vervelens toe ingeprent dat ze hun werk niet van anderen mogen overnemen. Bovendien is de pakkans tegenwoordig groot. Al het schrijfwerk van studenten wordt standaard bekeken door de anti-plagiaat-tool *TurnItIn*. Deze geeft aan hoeveel procent van het werk origineel is en zelfs waar 'geleende' zinnen vandaan komen. Ook de docenten hebben van oudsher een plagiaatdetector. Bij grote verschillen in niveau en stijl van het Engels gaan hun alarmbellen af.

OVERTREDINGEN

Toch vindt er af en toe nog ernstig plagiaat plaats. Tijdens het collegejaar 2011-2012 kwamen er bij de examencommissies veertien klachten binnen over wangedrag, waarvan het merendeel plagiaat betrof. Geanonimiseerde verhalen in het jaarverslag van de examencommissies laten zien wat de studenten zoal fout doen. Een groepje van drie studenten schreef bijvoorbeeld delen van elkaars individuele opdrachten over. Een andere student schreef een essay met uitgebreide citaten uit de literatuur zonder een goede bronvermelding. Pijnlijk genoeg gebeurde dit tijdens een cursus die uitgebreid inging op (het voorkomen van) plagiaat. Een enkeling dacht zelfs nog weg te komen met

het simpelweg kopiëren/plakken van teksten van internet, zo blijkt uit de verslagen.

MOTIEF

Studenten plegen plagiaat om allerlei redenen, vertelt Dick van der Hoek, die zitting heeft in de examencommissie Omgeving en landschap: 'Het kan tijdsdruk zijn, naïviteit of gewoon slordigheid.' De meeste studenten snappen wel dat je niet klakkeloos mag overschrijven. Maar daarom heen hangt een grijs gebied waarmee ze worstelen. Studenten leren citeren, refereren en gestructureerd schrijven met vallen en opstaan. Daarbij komen ze soms zonder kwade wil in het grijze gebied terecht. Dan is er bijvoorbeeld wel sprake van bronvermelding, maar is de bijbehorende tekst te lang om als citaat te kunnen beschouwen. De buitenlandse studenten zijn weer een verhaal apart. Die hebben soms andere regels aangeleerd over correct bronnengebruik, of er is op hun universiteit gewoon niet veel aandacht aan besteed.

BESTRAFFING

Bij kleine overtredingen of in eerste versie houden docenten het graag bij een preek of een tik op de vingers. Het is moeilijk in te schatten hoe vaak dat gebeurt. 'Maar afgaande op anekdotes van mijn collega's,' zegt studieadviseur Alet Leemans, 'komt dat heel regelmatig voor.'

Hardleerse studenten of zij die ernstig plagiaat plegen, komen terecht bij de examencommissie. Daar krijgen ze de kans zich schriftelijk te verweren, waarna een gesprek volgt. 'We nemen plagiaat hoog op en doen dit heel formeel,' zegt Van der Hoek. 'Dit zijn dus geen

'Meestal bekennen studenten direct. Ze hebben het vaak impulsief gedaan en ze hebben echt altijd spijt'

leuke gesprekken. Meestal bekennen studenten direct. Ze hebben het vaak impulsief gedaan en ze hebben echt altijd spijt.' De examencommissie legt daarna een straf op. Dit varieert van het opnieuw doen van een opdracht tot uitsluiting van een vak voor een jaar of zelfs een schorsing; een straf die overigens nog nooit is gehanteerd. In de praktijk blijkt de procedure op zich al een straf. 'Gevallen van plagiaat zijn pijnlijk, echt heel pijnlijk,' zegt Van der Hoek. 'Ook voor de docent die de citatieregels uitlegt, vertelt dat er een plagiaatscanner is en *toch* geconfronteerd wordt met plagiaat.' Gelukkig leren de plagiaatzondaars snel. 'We pakken het flink aan', zegt Van der Hoek. 'En we hebben nog nooit iemand voor de tweede keer gezien.'